

ایران در محدودیت اینترنت، رتبه پنجم جهان را کسب کرد#۴۷؛ سه درخواست انجمن تجارت الکترونیکی از رئیس جمهور آینده

انجمن تجارت الکترونیکی با انتشار گزارش کیفیت اینترنت، از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری خواست تا موضع خود را به صورت شفاف در مورد فیلترینگ، تحریم و اینترنت اعلام کنند.

به گزارش سایت خبری پرسون، انجمن تجارت الکترونیکی با انتشار گزارش کیفیت اینترنت، از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری خواست تا موضع خود را به صورت شفاف در مورد فیلترینگ، تحریم و اینترنت اعلام کنند.

اعضای انجمن تجارت الکترونیکی ایران با ارایه سومین گزارش از کیفیت اینترنت، خواسته‌های خود را بیان کردند.

پویا پیرحسینلو هنگام ارایه گزارش، یکی از خواسته‌های اصلی را شفافیت تصمیم‌گیران این حوزه عنوان کرد و درخواست کرد تا هر ۶ رای نمایندگان دولت در کمیته تعیین مصادیق مجرمانه و ۲ رای نماینده مجلس در این کارگروه به صورت شفاف اعلام شود تا مشخص شود کسانی که با رای مستقیم مردم انتخاب می‌شوند چه نظری دارند.

قطعی یک هفته‌ای IPV۶ در اردیبهشت ماه

نیما قاضی، رئیس انجمن تجارت الکترونیک، نیز اعلام کرد وضعیت کیفیت اینترنت در ایران نسبت به ۶ ماه گذشته هیچ تغییری نکرده است. نیما قاضی اعلام کرد که داده‌های این گزارش پیش از انتشار برخلاف دوره‌های گذشته در اختیار وزارت ارتباطات گذاشته شده است و در مواردی که نظر آنها با نظر انجمن مخالف بوده ما نظر آنها را نیز در گزارش آورده‌ایم.

او اعلام کرد که در ۶ ماه گذشته هیچ قطعی اینترنت نداشتیم اما در اردیبهشت ماه، قطعی یک هفته‌ای IPV۶ اتفاق افتاد که پیگیری‌ها در این زمینه نتیجه نداد.

شبکه اجتماعی که تنها با ۴ رای فیلتر شد

حمید رضا احمدی، نایب رئیس کمیسیون اینترنت انجمن تجارت الکترونیکی نیز با اعلام اینکه هیچ شبکه اجتماعی خارجی در ایران نیست که فیلتر نشده باشد، گفت: شبکه اجتماعی توئیچ فقط با ۴ رای فیلتر شده است. طبق گفته او اگر قرار باشد شبکه اجتماعی فیلتر شود با اکثریت نسبی رای به فیلتر داده می‌شود اما اگر قرار باشد از فیلتر خارج شود باید تمامی اعضا در جلسه کمیته تعیین مصادیق مجرمانه حضور پیدا کنند و رفع فیلتر با اکثریت مطلق آرا صورت گیرد.

سومین گزارش کیفیت اینترنت در ایران در حاشیه بیست‌وهفتمین نمایشگاه الکامپ منتشر شد. در این گزارش نوشته شده است وضعیت کیفیت اینترنت آزاد در ایران نسبت به گزارش قبلی تفاوت قابل‌توجهی نداشته است و همچنان باید اینترنت کشور را با سه گزاره پراختلال، محدود و کند توصیف کرد.

مهم‌ترین رخدادها

در واقع ایران در شاخص‌های کلی کیفیت اینترنت در قعر رده‌بندی‌های جهانی قرار دارد؛ وضعیتی که بنا به گفته بسیاری از متخصصان و سیاست‌پژوه‌های حوزه اینترنت، نتیجه سیاست‌گذاری‌های محدودیت‌ساز داخلی و تحریم‌کننده یک‌جانبه بین‌المللی است.

حدود ۸۰ درصد از ارتباطات کاربران ایرانی مربوط به مشاهده وبسایت‌های پربازدید با کیفیت بالا ۴G Density است.

اینترنت توسعه‌نیافته در کشور در حال توسعه

یکی از مواردی که در این گزارش به آن اشاره شده، رتبه کیفیت اینترنت ایران در سطح بین‌المللی است که در این رده‌بندی‌ها ایران میان کشورهای توسعه‌نیافته قرار گرفته است و این در حالی است که از نظر شاخص‌های اقتصادی توسعه، ایران از نظر GDP وضعیتی نزدیک به اقتصادهای نوظهور جهانی (Economically Emerging) دارد.

در ۶۷ کشور اول، میانگین ارتباطات بالای ۹۰ درصد با کیفیت ۴g Density برقرار شده است

اینترنت ایران محدودتر از چین

ایران و چین وضعیت مشابهی در رده‌بندی کشورهایی با اینترنت محدود دارند، اما در شاخص‌های مرتبط با سرعت و اختلال، چین (رتبه ۶۱ از ۱۰۰ در گزارش کلادفلر و ۸۷ از ۱۰۰ در گزارش CrUX) در کل وضعیتی بهتر از ایران (۹۷ و ۹۰ از ۱۰۰) دارد. این وضعیت را باید در کنار اقتصاد بزرگ (+۴۶ برابر ایران) و جمعیت میلیاردي چین (+۱۶ برابر ایران) قرار داد.

در این گزارش در سه شاخص اختلال، محدودیت و سرعت دسترسی آزاد به اینترنت، آخرین اطلاعات پایگاه‌های داده OONI و گوگل CrUX بررسی و اطلاعات آن با سایر پایگاه‌ها از جمله رادار کلادفلر مقایسه شده است. در این رده‌بندی ایران پس از ترکمنستان، کنگو، سودان و کوبا در جایگاه پنجمین کشور در عدم دسترسی آزاد به اینترنت قرار دارد.

ایران با بیشترین دامنه فیلترشده در جایگاه‌های بالای جدول محدودیت‌ها قرار دارد

سه درخواست انجمن تجارت الکترونیکی از رئیس جمهور آینده

در این گزارش سه درخواست از دواطلبان ریاست جمهوری آینده کشور مطرح شده است و فعالان عرصه تجارت الکترونیکی از رئیس جمهور بعدی ایران سه مطالبه با عنوان «تلاش فعالانه برای اصلاح ساختار فیلترینگ و کاهش محدودیت‌های اینترنت»، «رفع انحصار شرکت ارتباطات زیرساخت» و «تقویت دیپلماسی بین‌المللی و تلاش برای رفع تحریم‌های بین‌المللی فناوری» را درخواست کرده‌اند.

در بخش تلاش برای اصلاح ساختار فیلترینگ، فعالان تجارت الکترونیک خواستار گزارش شفاف به مردم برای رفع فیلتر سایت‌های کاربردی و شبکه‌های اجتماعی پر مخاطب، شفافیت آرای ۶ نماینده دولت در کمیسیون تعیین مصادیق مجرمانه، تلاش برای اصلاح قوانین فیلترینگ و رفع فوری اختلالات ایجاد شده از سوی سیستم‌های فیلترینگ با نظارت نمایندگان بخش خصوصی شده‌اند.

در بخش رفع انحصار شرکت ارتباطات زیرساخت و توسعه پرسرعت اینترنت، این گزارش خواستار افزایش سرعت و پهنای باند، ادامه و تسریع طرح فیبر نوری و توسعه ۵G و گزارش شفاف و برخط شاخص‌های اینترنت شده‌اند.

در بخش دیگر این گزارش با خطاب قراردادن رئیس مجلس، درخواست شده است فرآیند انتخاب دو نماینده مجلس و آرای آنان در کمیسیون تعیین مصادیق مجرمانه شفاف شود، برای اصلاح ساختار فیلترینگ با تصویب قوانین تسهیل‌کننده و بازنگری در سیاست‌های محدودکننده تلاش شود و عملکرد دستگاه‌های مرتبط با کیفیت اینترنت مورد نظارت قرار گیرد.

پشت پرده از دسترس خارج شدن برخی از وبسایت‌های داخلی

مهم‌ترین اختلالات مقطعی در ۶ ماه گذشته مربوط به حمله‌های گسترده DDoS به شبکه اپراتورها و دیتاسترهای کشور و در نتیجه آن قطع لینک‌ها، اشباع ارتباطات و Iran-Access شدن است. در نتیجه دسترسی به برخی از وبسایت‌های داخلی از برای کاربران خارج از کشور با قطعی مواجه شده است.

گزارش‌های غیررسمی نشان می‌دهد حملات DDoS در فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳، ده‌ها برابر حملات مشابه در سال‌های گذشته بوده است، طبق گزارش‌های شرکت ارتباطات زیرساخت در دوره سه‌ساله ظرفیت مقابله با حملات DDoS از ۲۰۰Gb/s (که به شکل انحصاری از شرکت «تاتا» خریداری می‌شد) با رشد چند برابری به ۱۸۰۰Gb/s شامل ۸۰۰Gb/s خدمات Scrubbing از اپراتورهای خارجی بالادستی و ۱۰۰۰Gb/s از سامانه‌های بومی رسیده است. تعداد حملات DDOS از شهریور ۱۴۰۱ مطابق با نمودار زیر به شدت افزایش یافته و قطعاً مدیریت و مقابله فعالانه با این حجم گسترده از حملات نیاز به منابع مالی گسترده و حمایت و راهبری متمرکز و مطمئن دارد. تمهیدات وزارت ارتباطات برای مقابله با این حملات و افزایش ظرفیت مقابله با حملات DDOS از ۲۰۰Gb/s به ۱۸۰۰Gb/s و رشد ۹ برابری ظرفیت این سرویس، باعث شد اثرات این حملات بر کیفیت تجربه کاربران نهایی به حداقل

تأثیر مخرب سیاست‌های حاکمیتی بر عملکرد پروتکل HTTP^۳

همان‌طور که در گزارش اول کیفیت اینترنت مطرح شد، پروتکل HTTP^۳ یک پروتکل مدرن و کاربردی برای افزایش سرعت و بهبود تجربه کاربری کاربران است. با پیگیری‌های انجمن تجارت الکترونیک خوش‌بختانه این پروتکل از انسداد خارج شد و طبق گزارش radar.cloudflare.com حدود ۳۰ درصد ترافیک کاربران ایرانی به این پروتکل منتقل شد. اما متأسفانه بررسی‌های ما نشان می‌دهد احتمالاً به دلیل سیاست‌های حاکمیتی این پروتکل برخلاف ذات خود عمل کرده است و در ایران بسیار کندتر از نسخه‌های قدیمی خود عمل می‌کند.

۱۳۷ دامنه در ایران دارای محدودیت‌اند

برای سنجش دقیق‌تر وضعیت فیلترینگ از دی ۱۴۰۲ تا ابتدای خرداد ۱۴۰۳، ۳۰۰ دامنه اینترنتی (انتخاب‌شده براساس SimilarWeb) را از پایگاه داده ooni.com بررسی کردیم. طبق این بررسی مشخص شد که اینترنت ایران در دی ۱۴۰۲، به‌طور میانگین ۱۳۷ دامنه دارای محدودیت (بالای ۵۰ درصد اختلال) داشته است. از این نظر تغییر معناداری نسبت به مدت مشابه سال گذشته در اینترنت کشور رخ نداده است.

همچنین در بررسی ۵۰۰۰ وب‌سایت پربازدید کاربران ایرانی در CrUX مشخص شد که حداقل ۷۳۰ وب‌سایت به‌طور مستقیم فیلتر شده و دامنه اصلی آن‌ها به آی‌پی‌های فیلترینگ Resolve می‌شود. بسیاری از وب‌سایت‌ها که از طریق فیلتر شدن آی‌پی، زیردامنه‌ها، CDN‌ها و… مسدود شده‌اند را نیز باید به این فهرست اضافه کرد.

IPv۶ چرا طراحی شد و چرا یک هفته در ایران قطع بود؟

نسخه ششم پروتکل اینترنت یا همان IPv۶، به‌منظور حل مشکلات و محدودیت‌های IPv۴ طراحی شد. مزایای اصلی آن مانند فضای آدرس‌دهی وسیع‌تر، کارایی بهتر در مسیریابی، پشتیبانی بهتر از پروتکل‌های امنیتی و پیکربندی خودکار را می‌توان دلایلی برشمرد که شرکت‌های سرویس‌دهنده اینترنت مهاجرت به این نسخه را آغاز کرده‌اند. به همین دلیل در سال‌های اخیر، فرآیند آماده‌سازی زیرساخت‌ها، آموزش کارکنان و مشتریان به‌عنوان اقدامات کلیدی در این مسیر شروع شده است. در سند طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات مصوب شورای عالی فضای مجازی، بر استفاده از IPv۶ تأکید شده و سازمان فناوری اطلاعات به‌شکل مستمر پیگیر توسعه و مهاجرت به IPv۶ بوده است.

محدودیت کامل شبکه‌های اجتماعی

در این گزارش نوشته شده است شبکه‌های اجتماعی همچنان با محدودیت کامل مواجه هستند. شبکه‌های اجتماعی توئیتر، اینستاگرام، تلگرام، واتس‌آپ، فیس‌بوک، یوتیوب، توئیچ و پینترست در ایران فیلتر است و از این نظر ایران همراه چین و ترکمنستان در صدر کشورهای با محدودیت حداکثری در شبکه‌های اجتماعی قرار دارد.

افزایش خودفیلتری داخلی (Iran Access)

در جلسه‌ای با دبیر شورای عالی فضای مجازی، مقرر شد که فهرستی از سایت‌های پیشنهادی برای رفع این محدودیت‌ها ارائه دهیم. این فهرست که در پیوست سوم این گزارش آمده است به شورای عالی فضای مجازی ارسال و تا زمان انتشار این گزارش، ۷ دامنه از فهرست این محدودیت خارج شده‌اند، اما متأسفانه پس از رخداد‌های منطقه‌ای و تهدیدات سایبری ماه‌های گذشته بیش از ۳۰ وب‌سایت به این فهرست اضافه شدند.

